

מ"ת 39235/09/13 - ארז שנטי נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

8.1.2014

מ"ת 39235-09-13

מדינת ישראל נ' ארז שנטי

לפני השופט יצחק כהן

ארז שנטי

המבקש

ע"י ב"כ עו"ד יניב מנור

נגד

מדינת ישראל

המשיבה

ע"י ב"כ עו"ד בני פסקל [פמח"פ]

החלטה

א. הבקשה

1. על פי החלטה שניתנה בתאריך 11.11.2013, הוארך מעצרו של המבקש עד תום ההליכים המתנהלים נגדו בתיק פ' 39212-09-12.

ההחלטה בדבר הארכת מעצרו של המבקש ניתנה על יסוד הסכמת בא כוח המבקש דאז, וזאת לאחר שלא הייתה מחלוקת, כי קיימות ראיות להוכחת העבירות המיוחסות למבקש בכתב האישום שהוגש נגדו, לא הייתה מחלוקת בדבר מסוכנותו, ולא נמצאה עבורו באותה עת חלופת מעצר. עם זאת, באותו מעמד הודיע בא כוח הנאשם, כי הוא "שומר על זכותו" לבקש לשחרר את המבקש לחלופת מעצר בחלופה מוסדית מתאימה, אם תימצא כזו.

ההחלטה ניתנה לאחר שהוגש תסקיר מעצר, אליו אתייחס בהמשך.

2. בבקשה המונחת עתה לפני, מתבקש בית המשפט להורות לשירות בתי הסוהר להוביל את המבקש, בתאריך 13.1.2014, לכפר "מלכישוע", מקום משכנה של קהילה לטיפול בנגמלים מסמים, וזאת לצורך קיום ראיון בפני ועדת קבלה שתואם עבורו.

עמוד 1

הראיון נועד לבחון את האפשרות לקלוט את המבקש בקהילה הטיפולית. לטענת בא כוח המבקש, ככל שתוצאות הראיון תהיינה חיוביות, יוכל המבקש לעתור לשחרורו לחלופת מעצר בכפר "מלכישוע".

3. בשולי הבקשה נרשמה עמדת באת כוח המשיבה, ולפיה היא מסכימה ליציאת המבקש לראיון, אך "זאת מבלי להביע עמדה ולהתחייב בעניין בקשה לשינוי תנאים היה וזו תוגש בעקבות הראיון".

4. לכאורה, משביקש המבקש לאפשר לו היציאה לראיון ובאת כוח המשיבה הסכימה, לא הייתה מניעה שיינתן צו כמבוקש. ואולם, נוכח ספקות שהתעוררו בלבי, זימנתי את הצדדים לדיון בבקשה.

ב. הרקע

5. כתב האישום שהוגש נגד המבקש בתיק העיקרי מונה שני אישומים. באישום הראשון מיוחסות למבקש עבירות של ניסיון שוד והחזקת סכין שלא למטרה כשרה. באישום השני מואשם המבקש בעבירה של החזקת אגרופן. נראה הדבר, שאת עבירת הניסיון לשוד, עבר הנאשם על רקע התמכרותו לסמים מסוכנים.

בישיבת ההקראה שהתקיימה בתיק העיקרי, הודיע בא כוח הנאשם, כי הנאשם מודה בעבירות המיוחסות לו באישום הראשון (ניסיון שוד והחזקת סכין שלא למטרה כשרה), אך הוא כופר בעבירה המיוחסת לו באישום השני. נוכח תשובת הנאשם לכתב האישום, שמע בית המשפט עדות השוטר שמצא את האגרופן בהחזקתו של הנאשם, ובכך תמה פרשת הראיות מטעם המאשימה. עתה קבוע התיק העיקרי לשמיעת עדי ההגנה באישום השני מטעם הנאשם.

ג. תסקיר המעצר

6. כאמור, במהלך הדיון בבקשת המשיבה להארכת מעצרו של המבקש עד תום ההליכים, הגיש שירות המבחן, בתאריך 6.11.2013, תסקיר מעצר בעניינו של המבקש. כעולה מהתסקיר, המבקש מכור לסמים מסוכנים מאז היה כבן 12 שנים. לצד התמכרות הנאשם לסמים מסוכנים, המבקש אף סובל מבעיות נפשיות, הכרוכות בהתנהגות אימפולסיבית, תנודות במצב הרוח, וניסיונות פגיעה עצמית.

עוד עולה מתסקיר המעצר, שחודשים ספורים לפני אירועי כתב האישום, אושפז המבקש במרכז לבריאות הנפש בבאר שבע, לצורך קבלת טיפול גמילה מסמים, ואולם, לאחר ימים ספורים עזב המבקש את המרכז כיוון שחש "קושי בשינה". קצין המבחן ציין, כי המבקש אמר לו, שאת העבירות עבר בתקופה בה מצבו הנפשי לא היה מאוזן, כתוצאה משימוש בסמים לנטילת תרופות פסיכואקטיביות בכמויות מעל למותר.

להתרשמות קצין המבחן, הנאשם לא גילה מוטיבציה אמיתית להשתלב בטיפול גמילה מסמים, ואין בו הכוח הדרוש לשנות את מצבו. להערכת קצין המבחן, הנתונים על "פרוגנוזה טיפולית נמוכה".

ד. דין

7. עובר למעצרו, המבקש לא היה מצוי במסגרת טיפולית כלשהי לנגמלים מסמים, ומעצרו לא קטע טיפול גמילה כלשהו. הטיפול שהמבקש החל בו מיוזמתו מספר חודשים לפני מעצרו, נגדע על ידי המבקש ימים ספורים לאחר שהחל בו, וקצין המבחן התרשם, שהמבקש אינו מגלה את המוטיבציה הדרושה לטיפול גמילה ואין בו הכוחות הדרושים לעבור טיפול שכזה.

8. בבש"פ 1981/11 **מדינת ישראל נ' סוויסה** (21.3.2011), סקר בית המשפט העליון (מפי כב' השופט י' עמית) את הגישות השונות הנוהגות בשאלת שחרור נאשמים לחלופת מעצר בקהילה טיפולית לנגמלים מסמים, וקבע כי הכלל הוא, שהעיתוי הראוי לשקול טיפול גמילה לנאשם, הוא בשלב גזירת העונש. עם זאת, ניתן לשקול חריגה מכלל זה בהתקיים שניים או שלושה מהתנאים המצטברים הבאים:

א. הנאשם החל בגמילה עוד לפני שביצע את העבירה שבגינה נעצר.

ב. פוטנציאל ההצלחה של הליך הגמילה הוא גבוה.

ג. יש בהליך הגמילה כדי ליתן מענה הולם למסוכנות הנשקפת מן הנאשם.

תנאים אלה אינם מתקיימים במקרה שלפני. יתרה מזאת, באותו עניין קבע בית המשפט כדברים הבאים (בעמ' 15 להחלטה, בסעיף ז')::

"לשלב בו נמצא המשפט יש השלכה על נכונותו של בית המשפט לשלוח את הנאשם לחלופת גמילה (השוו לבש"פ 171/11 **ליאור איתן נ' מדינת ישראל**, בפסקה 7 (לא פורסם, 16.1.2011) (השופט פוגלמן). יש מקרים בהם האפשרות לשלוח נאשם לחלופת מעצר למוסד גמילה מתעוררת סמוך לפני סיום התיק העיקרי או אפילו לאחר שהנאשם כבר הורשע בתיק העיקרי. לטעמי, במקרה מעין זה, ראוי לשופט המעצרים שלא להורות על חלופת גמילה באשר יש בכך מעין התערבות, מעין הסגת גבולו של ההליך התלוי ועומד של גזירת העונש (השוו בש"פ 267/11 **מדינת ישראל נ' ברמוחה** (לא פורסם, 13.1.2011), בפסקה 7 (השופט פוגלמן); החלטתו של כב' השופט מצא בעניין יוסף ביטון המוזכר לעיל; בש"פ 8386/05 **יבדייב נ' מדינת ישראל** (לא פורסם, 14.9.2005) (השופט נאור); עניין שפק. באם ימצא המותב הדין בתיק העיקרי כי במסגרת גזר הדין יש לשלוח את הנאשם לגמילה, יעשה כן במסגרת גזר הדין. אך אם

סמוך למתן גזר הדין נשלח הנאשם לחלופת גמילה, גזר הדין עלול לקטוע את הליך הגמילה הארוך ו"מה טעם בהתחלת תהליך גמילה ... כשתוצאות הדיון בעניינו עלולות לסכן תהליך זה?" (בש"פ 523/95 **מדינת ישראל נ' עזמי** (לא פורסם, 24.1.1995) (השופט אור)). למיצער, יש בכך כדי לכבול את ידי המותב בבואו לגזור דינו של הנאשם, שהסתמך על ההליכים הנוגעים לשיקומו ופיתח ציפיה הנובעת מהסתמכות זו (השוו עניין עמראווי, בפסקה 5 והאסמכתאות שם).

9. כזכור, במקרה שלפני, ההליך העיקרי עומד בפני סיום, ונותר לשמוע את עדי ההגנה באישום השני, שהוא האישום היותר קל מבין שני האישומים. באישום ה"כבד" יותר, הוא האישום הראשון, המייחס למבקש עבירת ניסיון לשוד, המבקש הודה, ולא יהיה זה נועד להניח, שיהיה על בית המשפט לשקול להטיל על הנאשם עונש מאסר לריצוי בפועל. לצד "הפרוגנוזה" השלילית של טיפול גמילה במקרה של המבקש, הנלמדת מהניסיון הקודם שעשה המבקש, נראה הדבר, שנוכח השלב בו מצוי המשפט בתיק העיקרי, בשילוב הנאשם בקהילה טיפולית יהיה משום התערבות בהליך העיקרי, ועל כן ראוי להימנע מכך. מכאן מתבקש, שאף הוצאת המבקש לראיון בפני ועדת הקבלה מיותר.

ה. סוף דבר

10. אשר על כל האמור לעיל, הנני סבור, שבנסיבות המקרה שלפני, המקום הנכון והמתאים לעורר את שאלת שילובו של המבקש בקהילה טיפולית לנגמלים מסמים, יהיה בשלב בו יבוא בית המשפט, הדין בתיק העיקרי, לשקול את עונשו של המבקש ו/או את האמצעים הטיפוליים שיש להפעיל (אם בכלל). מטעם זה, אין מקום להיעתר בשלב זה לבקשת המבקש, להורות לשירות בתי הסוהר, להביאו לראיון קבלה בקהילה הטיפולית "מלכישוע".

לפיכך, הנני דוחה את הבקשה.

**ניתנה היום, ז' שבט תשע"ד, 08 ינואר 2014, והודע
בפומבי.**